

Millî Kültür Araştırmaları Dergisi
(MİKAD) Cilt: 3- Sayı: 1- Haziran
2019 ISSN: 2587-1331

NİĞDE İLİNDE STADYUMA MAÇ İZLEMeye GELEN SEYİRCİLERİN ALINAN GÜVENLİK ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN ALGILARI¹

Hacı Şükrü TAŞTAN*

Özet

Bu çalışma ile stadyumlarda çıkan olaylarda, özel ve kamu güvenlik birimlerinin aldığı güvenlik önlemlerinin seyirciler tarafından algısı araştırılmıştır. Bunun için nicel araştırma metodolojisi içinde yer alan genel tarama modellerinden betimsel tarama modeli ile ölçek uygulanmıştır. Araştırmanın evreni, Niğde ilinde maçları izlemeye gelen 18 yaş üstü seyirci grubudur. Evrenin tamamına ulaşılabilmesi nedeniyle basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle 500 örneklem alınmıştır. Araştırma bulgularına göre seyircilerin güvenlik algısı yaşa, cinsiyete, medeni duruma göre farklılaşmadığı, her yaşta ve cinsiyette insanın medeni durumlarına bakılmaksızın güvenlikle ilgili algılarının benzerlik gösterdiği, ancak eğitim durumlarına ve maça gitme sıklığına bakıldığında güvenlik algısının farklılaştığı görülmüştür. Sonuç olarak; Araştırmaya katılan seyircilerin eğitim durumları ve maça gitme sıklıkları ile doğru orantılı olarak arttığı, stadyumlarda maç seyretmeye gitmelerinde alınan güvenlik önlemlerinin önemli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Güvenlik, Taraftar, Şiddet

IN NIGDE CITY, MATCH SPECTATORS WATCHING FROM STADIUM OF SAFETY MEASURES TAKEN FOR THE PERCEPTION

Abstract

In these studies, with recent incidents in the stadium, the audience perception of the security measures taken by the private and public security units were investigated. Scale model with a descriptive survey of its area within the quantitative research methodology has been applied to general screening model. The population of the study, over 18 games to watch from the audience group. Due to the inaccessibility of the entire universe has been sampled by simple random sampling method. Live in security perception of the audience according to the findings, gender did not differ by marital status, all ages and genders of people married / unmarried status to be similar, regardless of safety-related perceptions, but education has been shown to differentiate the security perception Considering the frequency and the game going. As a result; Education of the audience participated in the research situation and increased linearly with frequency spade go, it is important for the security measures in going to watch the match in the stadium.

Key Words: Sport, Security, Fan, Violence

¹Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD Yüksek Lisans Tezinden hazırlanmıştır.

* ORCID: 0000-0001-5082-4698 Öğr.Gör.H.Şükrü TAŞTAN, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, h.sukrutastan@hotmail.com

Giriş

Spor kavramı, genel olarak “kişisel ya da toplu biçimde yapılan genellikle yarışmaya dayanan, kimi kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Sosyolojik açıdan spor, sosyalleşme ile kişinin sosyal hayatla ve kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan, insanları bir araya getiren, grup yapan, aitlik, sahiplik duygusunu veren bir araç (Yetim, 2011), amatör sporcular için eğlence, profesyonel sporcular için iş, diğer insanlar için ise serbest zamanları etkin değerlendirme, yarışma, zihinsel ve fiziksel aktiviteler bütünü (Basım ve Argan, 2009), sağlık açısından, insanın bedensel gelişimini sağlamak, ruh sağlığını, kişilik ve karakter özelliklerini geliştirmek olarak tanımlanmaktadır. Sporun amacı ise bireyleri sosyalleştirerek çevreye etkileşimini kolaylaştırmak, insanlar arasında, dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin yaşamla mücadele gücünü artırmak, belirli kurallar içerisinde mücadele etmek, yarışmak ve yarışmalarda üstün gelme heyecanı ile yapılan faaliyetler olarak görülmektedir (Yetim ve Cengiz, 2010; Türksoy, 2010; Hazar, 2007).

Günümüzde futbol, yapılan takım sporları arasında en popüler ve seyirci kitlesi en fazla olan sevilen bir spor dalıdır (Konter, 2006). Futbol yüksek seyirci kapasiteleri olan stadyumlarda oynanmakta ve toplumun birçok kesimi tarafından takip edilmektedir. Seyirci sayısı yüksek olan futbol, televizyon seyircisinde de artışa neden olmaktadır. Futbol seyirci ile başlar seyirci ile biter. Seyircisiz bir futbol hem oyun keyfini hemde seyircinin izleme arzusunu yok eder (Donuk ve Şenduran, 2017). Bu açıdan futbol müsabakalarının planlandığı biçimde, güvenli bir ortamda, kimsenin zarar görmeyeceği bir şekilde, herhangi bir olay çıkmadan izleyebilmesi için seyirci güvenliğinin sağlanması önemli hale gelmektedir.

Spor müsabakalarında, **tarafdar seyirci**; herhangi oyun müsabaka veya yarışma sırasında aşırıya varmayan destekte ve tezhüratta bulunan, izlediği şeyden zevk almaya çalışan kimse, **fanatik seyirci**; akıl dışı derecede arzulu, delice hevesli ve heyecanları olan kimse, **holigan seyirci**; taraftarlığı şiddet boyutuna vardırın, çevreye zarar veren ve azgınca davranışlarda bulunan kimseler olarak tanımlanabilir (Şahin, 2003). **Şiddet** ise “Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik, (duygu veya davranış için) aşırılık, karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma” (Yetim, 2011), kuvvet, ihlal, yıkıcılık ve olumsuzlama anlamlarına gelmektedir (Dursun, 2011).

Futbol stadyumlarında karşılaştığımız güvenlik sorunlarına bakıldığında, taraftarlık olgusu ile kutuplaşan fanatik grupların güvenlik güçlerine direnmesi, karşı taraftar gruplarına saldırması, çevreye maddi zararlar vermesi, şiddet ve üzücü olaylarla müsabakanın gölgelenmesi, ülkenin, kulübün ve sporun imajının zedelenmesi, devletin, organizatörlerin, kulüplerin, takımını gönülden desteklemeye gelen taraftarın maddi ve manevi zarara uğratılması olarak söylenebilir. Spor yöneticisinin karşılaşılabileceği krizler arasında stadyumun elektriklerin kesilmesinin yanısıra stadyumlarda terör ve sabotaj eylemleri, taraftar şiddet eylemleri gibi, güvenlik ihlalleri de yer almaktadır (Donuk, 2008).

Stadyumlarda futbol müsabakalarının emniyetli ve güvenli bir ortamda gerçekleştirilebilmesi kulüp idaresinin yönetimi içinde önem arz etmektedir. Bu kapsamda kulüp spor yöneticilerinin spor müsabakasının sağlıklı ve güvenli ortamda yapılması için gerekli önlemleri alma konusunda önemli bir görevi bulunmaktadır (Donuk, 2016).

Bu duruma karşılık ülkemizde oynanan spor müsabakalarında holiganların şiddetini önlemek ve stadyumlarda güvenliği sağlamak için, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliği Önlenmesine Dair Kanun, 2012/4018 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yönetmelik, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Futbol Federasyon (TFF) tarafından genelge ve talimatlarla, kolluk kuvvetleri olan Emniyet Genel Müdürlüğü/ Jandarma Genel

Komutanlığı ile Özel sektörde özel güvenlik birimlerine görev ve yetkiler verilmiştir (<http://www.resmigazete.gov.tr>, 2011).

Ayrıca ülkede stadyumların güvenlik denetlemeleri Türkiye Futbol Federasyonunun görevlendirdiği Stadyum ve Güvenlik Komitesi tarafından, stadyumların güvenlik standartlarını belirleyerek her yıl güvenlik yeterlilik denetlemeleri yapılmaktadır. Stadyum ve Güvenlik Komitesi, stadyum ve güvenlik sınıflandırma kriterlerine uyan kulüplere S&G Uygunluk Belgesi vermektedir. Her yıl, sezon müsabakalar başlamadan evvel kulüplerin buldukları lig kriterlerini içeren, müsabakalarını oynayacakları stadyum için, S&G Uygunluk Belgesi alması gerekmektedir. Bu TFF'inin Stadyum ve Güvenlik Talimatında yer almaktadır (TFF, 2013).

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma Yöntemi

Araştırma, nicel araştırma metodolojisi içinde yer alan genel tarama modellerinden betimleyici ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modelinde var olan bir durum, olgu, olay, tutum gibi durumlar ortaya konur (Karasar, 2006).

Araştırma Grubu

Araştırmanın Evrenini 2013-2014 sezonunda Niğde Spor Kulübünün maçlarını izlemeye gelen 18 yaş üstü seyirci grubu oluşturmaktadır. Niğde stadyumunun kapasitesi 3050 kişidir (<http://www.nigde.gov.tr/spor>). 3050 evreninde hazır tablolara bakıldığında Farklı evrenler için kabul edilebilir asgari örneklem büyüklükleri %95 güven aralığında 341-344 arası olarak hesaplanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2018). Bu araştırmanın örneklemini Niğde 5 Şubat Stadyumuna, 2013-2014 sezonunda lig maçlarını izlemeye gelen, rastgele tesadüfi olarak seçilen 500 seyirci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak üzere Taştan (2016) tarafından geliştirilen, seyircinin demografik yapısı, olgusal durumu ve tutum yapısı ile ilgili kapalı uçlu sorulardan oluşan sporda güvenlik anketi kullanılmıştır (Taştan, 2016). Anket bire bir, bizzat araştırmacının kendisi tarafından, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada anket verilerinin istatistiksel analizleri IBM SPSS programında yapılmıştır. Anket verilerinin analizi sonucunda ölçeğin toplam cronbach alfa değeri .880, KMO değeri, 847; Barlett's testi anlamlı çıkmıştır ($p=.000$) (Taştan, 2016).

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı analiz işlemine göre, ölçeğin tamamında Cronbach Alfa değeri .880 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin birinci faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .84, ikinci faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .78, üçüncü faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .79, dördüncü faktörüne ilişkin Cronbach Alfa değeri .74 olarak hesaplanmıştır (Taştan, 2016). Bu değerler ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir (Alpar, 2006). Alfa katsayısı, ölçeğin tutarlılığının bir göstergesidir. Ölçek sonuçlarının alfa katsayısı ne kadar yüksek olursa ölçeğin maddeleri arasındaki ilişkinin tutarlı ve ölçekdeki bütün maddelerin o ölçüde birlikte çalıştığı yorumu yapılır (Kayış, 2009; Karasar, 2006).

BULGULAR

Tablo 1: One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test Sonuçları

	ORT.	Cinsiyet	Medeni Durum	Yaş	Eğitim	Sıklık	Seyirci Düzey	Maça Kiminle Gittiği	Şiddetin Sorumlusu
N	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Kolmogorov- Smirnov Z	1,509	11,144	10,676	8,987	4,952	5,911	4,898	10,026	6,557
Anlamlılık (p)	,021	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000

Araştırmada elde edilen verilere ilişkin Lilliefors düzeltmeli Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonuçları Tablo 1’de ayrıntılı olarak verilmiştir. Buna göre verilerin normal dağılmadığı görüldüğünden dolayı araştırmada parametrik olmayan testlerde Mann Withney U testi, Kruskal Wallis H testi ile bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 2: Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cinsiyet	Erkek	408	81,6	81,6	81,6
	Kadın	92	18,4	18,4	100,0
Medeni hal	Bekar	385	77,0	77,0	77,0
	Evli	115	23,0	23,0	100,0
Yaş	18-25	342	68,4	68,4	68,4
	26-33	71	14,2	14,2	82,6
	34-41	53	10,6	10,6	93,2
	42-49	20	4,0	4,0	97,2
	50 ve üstü	14	2,8	2,8	100,0
Eğitim	İlköğretim	44	8,8	8,8	8,8
	Lise	107	21,4	21,4	30,2
	Önlisans	202	40,4	40,4	70,6
	Lisans	128	25,6	25,6	96,2
	Lisansüstü	19	3,8	3,8	100,0
	Toplam	500	100,0	100,0	

Tablo 2’de katılımcıların demografik bilgileri verilmiştir. Araştırmaya katılan 500 kişiden 408’i (%81,6) erkek; 92’si (%18,4) kadın; 385’i (% 77,0) bekâr; 115 ’i (% 23,0) evli; 342’si (% 68,4) 18-25 yaşları arasında; 71’i (%14,2) 26-33 yaşları arasında; 53’ü (% 10,6) 34-41 yaşları arasında; 20’si (% 4,0) 42-49 yaşları arasında; 14’ü (% 2,8) 50 ve üstü yaşları arasında; 44’ü (% 8,8) ilköğretim mezunu; 107’si (%21,4) lise mezunu; 202’si (%40,4) önlisans mezunu; 128’i (%25,6) lisans mezunu; 19’u (% 3,8) lisansüstü mezunu durumundadır.

Tablo 3: Seyircilerin Stadyumlara Maça Gitme Sıklıklarına İlişkin Görüşleri

Maça gitme sıklığı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Her hafta	202	40,4	40,4	40,4
2 hafta 1 kez	51	10,2	10,2	50,6
Ayda 1-2 kez	103	20,6	20,6	71,2
Yılda 1-2 kez	144	28,8	28,8	100,0
Toplam	500	100,0	100,0	

Tablo 3’de araştırmaya katılanların stadyumda yapılan maçlara gitme sıklıkları verilmiştir. Buna göre seyircilerin 202’si (% 40,4) her hafta; 51’i (%10,2) iki haftada 1 kez; 103’ü (%20,6) ayda 1-2 kez; 144’si (%28,8) yılda 1-2 kez gitmektedir. Araştırmaya katılanların yarısından fazlası 202’si (% 40,4) her hafta; 51’i (%10,2) iki haftada 1 kez maça gitdikleri görülmektedir.

Tablo 4: Araştırmaya Katılanların Seyircilik Düzeyleri İle İlgili Görüşleri

Seyirci Nitelik Algısı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok İyi	188	37,6	37,6	37,6
İyi	171	34,2	34,2	71,8
Orta	105	21,0	21,0	92,8
Kötü	25	5,0	5,0	97,8
Çok Kötü	11	2,2	2,2	100,0
Toplam	500	100,0	100,0	

Tablo 4’te araştırmaya katılanların seyircilik düzeylerinin nitelik algısı verilmiştir. Buna göre seyircilerin 188’i (% 37,6) çok iyi; 171’si (%34,2) iyi; 105’i (%21,0) orta; 25’i (%5,0) kötü; 11’i (% 2,2) çok kötü olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların 188 kişisi (% 37,6) çok iyi; 171 kişisi (%34,2) iyi; 105 kişisi (%21,0) orta olarak seyirciliğini değerlendirdiği görülmektedir.

Tablo 5: Seyircilerin Şiddetin Sorumlusuna İlişkin Görüşleri

Şiddetin Sorumlusu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Sporcular	19	3,8	3,8	3,8
Taraftarlar	132	26,4	26,4	30,2
Yöneticiler	47	9,4	9,4	39,6
Güvenlik Güçleri	46	9,2	9,2	48,8
Holiganlar	220	44,0	44,0	92,8
Medya	36	7,2	7,2	100,0
Toplam	500	100,0	100,0	

Tablo 5’de araştırmaya katılan seyircilerin stadyumlarda şiddetin sorumlusunun kim olduğuna ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanlar şiddetin sorumlusunu 19’u (% 3,8) sporcular; 132’si (%26,4) taraftar; 47’si (%9,4) yöneticiler; 46’sı (%9,2) güvenlik gleri; 220’si (% 44,0) holiganlar; 36’sı (%7,2) medya olarak grmştir. Bu sonuçlara göre şiddetin sorumlusu olarak stadyumda izlemeye gelen yada görev yapan herkesin farklı oranlarda etkisinin olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Seyircilerin Güvenli Bir Ortamda Ma İzleyebilmelerine İlişkin Görüşleri

Güvenli bir ortamda ma izleyebilme	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	103	21	21
Katılıyorum	133	27	27
Kararsızım	117	23	23
Katılmıyorum	73	14	14
Kesinlikle Katılmıyorum	74	15	15
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 6’da araştırmaya katılanların stadyumlarda seyircilerin güvenli bir ortamda ma izleyebilme ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre katılımcıların 103 kişi ile (% 21) Kesinlikle ortamı güvenli bulduğunu belirtmektedir. Diğre katılımcılar ise 133 kişi (%27) Katılıyorum; 117 kişi (%23) Kararsızım; 73 kişi (%14) Katılmıyorum; 74 kişi (%15) Kesinlikle katılmıyorum olarak yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre seyircilerin güvenli bir ortamda ma izleyemediklerini düşünenlerin oranı % 29’dur.

Tablo 7: Seyircilerin Stadyumlarda Alınan Güvenlik nlemleri ile Müsabakalara Katılım Düzeyleri İlişkisi

Güvenlik nlemlerinin Müsabakalar: Gitme etkisi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	145	29	29
Katılıyorum	139	28	28
Kararsızım	79	16	16
Katılmıyorum	75	15	15
Kesinlikle Katılmıyorum	62	12	12
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 7’de seyircilerin stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerinin, seyircilerin müsabakalara gitmesinde etkisine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre 145 kişi (% 29) Kesinlikle katılıyorum; 139 kişi (% 28) Katılıyorum; 79 kişi (%16) Kararsızım; 75 kişi (%15) Katılmıyorum; 62 kişi (%12) Kesinlikle katılmıyorum olarak yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre seyircilerin maçı izlemeye gitmelerinin de alınan güvenlik önlemlerinin öneminin olduğunu göstermektedir.

Tablo 8: Seyircilerin Giriş Kontrolleri ve Tribnde Alınan Güvenlik Tedbirlerinin Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Stadyum giriş kontrolleri ve tribün	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	205	41	41
Katılıyorum	154	31	31
Kararsızım	51	10	10
Katılmıyorum	42	8	8
Kesinlikle Katılmıyorum	47	10	10

Stadyum giriş kontrolleri ve tribün	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	205	41	41
Katılıyorum	154	31	31
Kararsızım	51	10	10
Katılmıyorum	42	8	8
Kesinlikle Katılmıyorum	47	10	10
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 8’de seyircilerin stadyumların giriş kontrolleri ve tribünde alınan güvenlik tedbirlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre katılımcılar 205 kişi (% 41) ile Kesinlikle yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Diğer katılımcılardan 154 kişi (% 31) Katılıyorum; 51 kişi (%10) Kararsızım; 42 kişi (% 8) Katılmıyorum; 47 kişi (%10) Kesinlikle katılmıyorum olarak yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre seyirciler stadyumlarda yapılan giriş kontrollerinin ve tribünde alınan güvenlik tedbirlerinin yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 9: Kamu ve Özel Güvenlik Görevlilerinin Değerlendirmesine İlişkin Görüşleri

Kamu ve Özel Güvenlik Görevlilerinin	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	125	25	25
Katılıyorum	124	25	25
Kararsızım	80	16	16
Katılmıyorum	86	17	17
Kesinlikle Katılmıyorum	85	17	17
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 9’da seyircilere kamu ve özel güvenlik görevlilerinin almış olduğu güvenlik tedbirlerinin yeterliliği ve alınan güvenlik tedbirlerinin değerlendirmesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre katılımcıların 125 kişi (% 25) Kesinlikle yeterli bulduklarını belirtmiştir. Diğer katılımcılardan 124 kişi (% 25) Katılıyorum; 80 kişi (%16) Kararsızım; 86 kişi (%17) Katılmıyorum; 85 kişi (%17) Kesinlikle katılmıyorum olarak yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre seyircilerin yarısı, kamu ve özel güvenlik görevlilerinin almış olduğu güvenlik tedbirlerinin yeterli bulmaktadır.

Tablo 10: Stadyumlarda Özel Güvenlik Görevlileri İle İlgili Seyirci Güvenlik Algısına İlişkin Görüşleri

Özel güvenlik görevlileri güvenliği	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	105	21	21
Katılıyorum	115	23	23
Kararsızım	79	16	16
Katılmıyorum	95	19	19
Kesinlikle Katılmıyorum	106	21	21
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 10’da stadyumlarda özel güvenlik görevlileri ile ilgili olarak seyircilerin güvenlik algısını ölçmek amacıyla yöneltilen soruların değerlendirilmesinde anketin 10., 12. ve 14. sorularına verilen yanıtların aritmetik ortalaması alınarak bir değerlendirme yapılmıştır. Buna göre katılımcıların %21’nin Kesinlikle katılıyorum; % 23’nün Katılıyorum; %16’sının Kararsızım; %19’unun Katılmıyorum; %21’nin

Kesinlikle katılmıyorum olarak yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre seyircilerin % 44'ü özel güvenlik görevlilerinin almış olduğu güvenlik tedbirlerinin yeterli bulmaktadır.

Tablo 11: Stadyumlarda Kamu Güvenlik Görevlileri İle İlgili Seyirci Güvenlik Algısına İlişkin Görüşleri

Kamu güvenlik görevlileri	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	145	29	29
Katılıyorum	133	27	27
Kararsızım	81	16	16
Katılmıyorum	76	15	15
Kesinlikle Katılmıyorum	64	13	13
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 11'de seyircilere stadyumlarda kamu güvenlik görevlileri ile ilgili seyirci güvenlik algısını ölçmek amacıyla yöneltilen soruların değerlendirilmesinde araştırmaya katılanların % 29'u Kesinlikle katılıyorum; % 27'si Katılıyorum; %16'sı Kararsızım; %15'i Katılmıyorum; %13'ü Kesinlikle katılmıyorum olarak yanıt vermiştir. Bu sonuçlara göre seyircilerin % 56'sı kamu güvenlik görevlilerinin almış olduğu güvenlik tedbirlerinin yeterli bulmaktadır.

Tablo 12: Seyircilerin Sporda Güvenlikle İlgili Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılma Sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	408	248,78	101503,50	1,807	.576
Kadın	92	258,11	23746,50		
Toplam	500				

Tablo 12'de araştırmaya katılan seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmıştır. Bu amaçla ortalamalar arasında oluşan farkın anlamlılığını test etmek amacıyla yapılan ilişkisiz ölçümlerde iki ortalamanın karşılaştırılması analizi sonucunda farkın [U=1,807, p> 0.05] düzeyinde **anlamlı olmadığı** görülmüştür. Bir başka deyişle kadınların ve erkeklerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark yoktur.

Tablo 13: Seyircilerin Sporda Güvenlikle İlgili Görüşlerinin Medeni Durum Değişkeni Açısından Karşılaştırma Sonuçları

Medeni durum	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Bekar	385	253,63	97647,00	2,093	.375
Evli	115	240,03	27603,00		
Toplam	500				

Tablo 13'de seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmıştır. Bu amaçla ortalamalar arasında oluşan farkın anlamlılığını test etmek amacıyla yapılan ilişkisiz ölçümlerde iki ortalamanın karşılaştırılması analizi sonucunda farkın [U=2,093; p> 0.05] düzeyinde **anlamlı olmadığı** görülmüştür. Bir başka deyişle evli ve bekarların sporda güvenlikle ilgili görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark yoktur.

Tablo 14: Seyircilerin Sporda Güvenliğe İlişkin Görüşlerinin Yaş Düzeyinin Değişkenliğine göre Karşılaştırma Sonuçları

Yaş	N	Sıra Ortalaması	Sd	x ²	p	Sonuç
18-25	342	257,36	4	3,022	.554	Anlamlı

26-33	71	239,20	Fark
34-41	53	236,35	Yok
42-49	20	240,45	
50 ve üstü	14	208,04	
Toplam	500		

Tablo 14’de verilen test sonuçlarına göre seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri arasında yaş düzeyi açısından anlamlı bir fark yoktur ($x^2=3,022$; $p>.05$). Bu sonuçlara göre seyircilerin sporda güvenlikle sıra ortalamaları yaş düzeyine göre değişmemektedir.

Tablo 15: Seyircilerin Sporda Güvenliğe İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi ile Karşılaştırılma Sonuçları

Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	Sd	x^2	p	Sonuç
İlköğretim mezunu	44	181,40	4	20,686	.000	Anlamlı
Lise mezunu	107	219,90				Fark
Önlisans mezunu	202	264,79				Var
Lisans mezunu	128	273,97				
Lisansüstü mezunu	19	272,82				
Toplam	500					

Tablo 15’de verilen test sonuçlarına göre seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri arasında eğitim düzeyi açısından anlamlı bir fark vardır ($x^2=20,686$; $p<.05$). Bu sonuçlara göre seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşlerine ait sıra ortalamaları eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Eğitim düzeyi arttıkça güvenlikle ilgili algıda farklılaşmaktadır.

Tablo 16: Seyircilerin Sporda Güvenliğe İlişkin Görüşlerinin Maça Gitme Sıklığı ile Karşılaştırılma Sonuçları

Maça gitme sıklıkları	n	Sıra Ortalaması	sd	x^2	p	Sonuç
Her hafta	202	219,66	3	19,202	.000	Anlamlı
2 hafta 1 kez	51	236,67				Fark
Ayda 1-2 kez	103	283,30				Var
Yılda 1-2 kez	144	275,20				
Toplam	500					

Tablo 16’da verilen test sonuçlarına göre seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri maça gitme sıklığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ($x^2=19,202$; $p<.05$). Bu sonuçlara göre seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşlerine ait sıra ortalamaları maça gitme sıklığına göre farklılaşmaktadır.

Tablo 17: Seyircilerin Sporda Güvenliğe İlişkin Görüşlerinin Seyirci Nitelik Algısı ile Karşılaştırılma Sonuçları

Seyirci Nitelik Algısı	N	Sıra Ortalaması	sd	x^2	P	Sonuç
Çok İyi	188	247,31	4	2,472	.650	Anlamlı
İyi	171	252,24				Fark
Orta	105	246,66				Yok
Kötü	25	249,74				
Çok Kötü	11	316,27				
Toplam	500					

Tablo 17’de verilen test sonuçlarına göre seyircilerin seyirciliklerini değerlendirmesinde sporda güvenlikle ilgili görüşleri arasında seyirci nitelik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur ($x^2=2,472$; $p>.05$). Bu sonuçlara göre seyircilerin

sporda güvenlikle ilgili görüşlerine ait sıra ortalamaları seyirci nitelik algısına göre değişmemektedir.

Tablo 18: Seyircilerin Şiddetin Sorumlusunun Belirlenmesine İlişkin Karşılaştırma Sonuçları

Şiddetin Sorumlusu	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p	Sonuç
Sporcular	19	193,05	5	11,422	.044	Anlamlı
Tarafarlar	132	241,84				Fark
Yöneticiler	47	299,88				Var
Güvenlik Güçleri	46	219,54				
Holiganlar	220	255,67				
Medya	36	256,06				
Toplam	500					

Tablo 18’de verilen test sonuçlarına göre ankete katılan seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri sporda şiddetin sorumlusu görme durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ($x^2=11,422$; $p<.05$). Bu sonuçlara göre seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşlerine ait sıra ortalamaları şiddetin sorumlusu görme durumuna göre farklılaşmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan bu araştırmada özel ve kamu güvenlik birimlerinin stadyumda almış olduğu güvenlik önlemlerinin seyirciler tarafından algıları, incelenmiştir. Bu kapsamda yapılan araştırmada seyircilerin stadyumlarda alınan güvenlik tedbirlerine ilişkin görüşleri cinsiyet, medeni durum, yaş, seyircilik durumları açısından farklılaşmamaktadır. Yapılan başka bir çalışma sonuçları ile araştırma sonuçlarımız benzerlik göstermektedir (Bahçeşehir ve CSG, 2013).

Seyircilerin sporda güvenlikle ilgili görüşleri arasında eğitim düzeyi, maça gitme sıklığı açısından anlamlı bir fark vardır. Buna göre eğitim düzeyi yükseldikçe güvenlik kaygısının arttığı görülmektedir. Eğitim düzeyi ilköğretim olanların güvenlik kaygılarının daha az olduğu görülmektedir. Maça yılda 1-2 kez gidenlerin, her hafta gidenlere oranla güvenlik algısının az olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle maça gitme sıklığı arttıkça güvenlik algısı artmaktadır.

Katılımcıların stadyumlardaki şiddetin sorumlusu olarak gördükleri kişilere yönelik algılarının ölçülmesine ilişkin yapılan değerlendirmede, toplam katılımcıların 220’sinin bu şiddetin sorumlusunu holiganlar, 132’sinin taraftarlar olarak gördüğü belirlenmiştir. Buna karşılık 47 kişi yöneticileri, 46 kişi güvenlik güçlerini, 36 kişi medyayı sorumlu olarak görürken, 19 kişi ise sporcular olarak görmüştür. Yapılan başka bir araştırmada, araştırmaya katılan taraftarların güvenlik güçlerine ilişkin görüşlerinde, güvenlik güçlerinin genellikle şiddeti tetiklediğini ve görmezden geldiğini, güvenlik güçlerinin stadyumda ortak bir yerde beklemeleri her an bir sorun çıkacakmış gibi yoğun güvenlik önlemi alması, şiddet olayları karşısında orantısız güç kullanması taraftarların görüşlerini olumsuzlaştırmaktadır (Taştan, 2009). Yapılan diğer bir araştırmaya katılanların güvenlik önlemlerini yeterli bulmayanların oranı %49,7, güvenlik görevlilerinin stat güvenliği konusunda yeterli eğitime sahip olmadığına inanların oranı ise %53,6’dır. Bu durum bakıldığında seyircilerinin yarısına yakınının güvenlik endişeleri içinde maç seyrettikleri, seyir keyifinin endişeyle karışık olduğu görülmektedir (Donuk ve Şenduran, 2017).

Araştırmaya katılanlar “Güvenli bir ortamda maç izleyebiliyorum.” sorusuna 103 kişi (% 21) Kesinlikle katılıyorum; 133 kişi (%27) Katılıyorum; 117 kişi (%23) Kararsızım; 73 kişi (%14) Katılmıyorum; 74 kişi (%15) Kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır. Seyircilerin 236 kişisi %48’i stadyumlarda kendini güvende hissederken, 147 kişi ile % 29 ile stadyumda kendini güvende hissetmediği, 117 kişisi ise % 27 ile kararsız kaldığı görülmektedir.

Araştırmada ankete katılanların büyük bir bölümünün güvenli bir ortamda maç izlediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılanlar “Alınan güvenlik önlemleri müsabakalara gitmemde etkilidir.” sorusuna 145 kişi (% 29) Kesinlikle katılıyorum; 139 kişi (% 28) Katılıyorum; 79 kişi (%16) Kararsızım; 75 kişi (%15) Katılmıyorum; 62 kişi (%12) Kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır. Seyircilerin 284 kişisi % 57’si stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerinin müsabakalara gitmesinde etkili olduğunu, 137 kişi ile % 27 ile etkili olmadığını, 79 kişisi ise % 16 ile kararsız kaldığı, sonucuna göre Güvenli bir ortamda maç izleyen seyircilerin maça gitmesinde alınan güvenlik tedbirlerinin etkisinin olduğu söylenebilir. Başka bir çalışmada her dört kişiden biri şiddet nedeniyle stadyuma gitmediğini vurgulamaktadır (Bahçeşehir ve CSG, 2013).

Seyircilere stadyumların giriş kontrolleri ve tribünde alınan güvenlik tedbirlerinin yeterliliği ile ilgili gruplandırılan sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, seyircilerin 259 kişisi % 72’si stadyumlarda alınan Stadyumların giriş kontrolleri ve tribünde alınan güvenlik tedbirlerinin yeterli olduğunu, 89 kişi ile % 18 ile yeterli olmadığını, 51 kişisi ise % 10 ile kararsız kaldığı görülmektedir. Anket sonuçlarına bakıldığında stadyum giriş kontrolleri ve tribünlerde alınan güvenlik tedbirlerini seyirciler yeterli bulmaktadır.

Stadyumlarda alınan kamu ve özel güvenlik görevlilerinin almış olduğu güvenlik tedbirlerinin yeterliliği ve alınan kamu ve özel güvenlik görevlilerinin stadyumlarda varlığının güven verip vermediği ile ilgili sorular gruplandırıldığında seyircilerin 249 kişisi % 50’si stadyumlarda alınan kamu ve özel güvenlik görevlilerinin almış olduğu güvenlik tedbirlerinin yeterli olduğunu ve kamu ve özel güvenlik görevlilerinin stadyumlarda varlığının güven verdiğini, 171 kişi ile % 34 ile yeterli olmadığını ve güven vermediğini, 80 kişisi ise % 16 ile kararsız kaldığı görülmektedir.

Seyircilere stadyumların özel güvenlik görevlileri ile ilgili güvenlik algısı soruları gruplandırıldığında seyircilerin 220 kişisi, (%44) stadyumlarda özel güvenlik görevlilerinin sayısının ve aldığı tedbirlerinin yeterli olduğunu, varlığının güven verdiğini, 201 kişi (%40) ile yeterli olmadığını ve güven vermediğini, 79 kişisi ise (%16) kararsız kaldığı görülmektedir.

Seyircilere stadyumların kamu güvenlik görevlileri ile ilgili güvenlik algısında seyircilerin 278 kişisi (%56) stadyumlarda alınan stadyumlarda kamu güvenlik görevlilerinin sayısının ve aldığı tedbirlerinin yeterli olduğunu, varlığının güven verdiğini, 140 kişi ile (%28) yeterli olmadığını ve güven vermediğini, 81 kişisi ise (%16) kararsız kaldığı görülmektedir.

Bilir ve Avgın’ın (2017) de yaptığı araştırmada, taraftarların şiddet hareketlerinde, grup olarak hareket ettiği ve eğitimlerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Taraftarın grup içerisinde daha kontrolsüz olarak olumsuz davranışlarda bulunduğu gözlemlenmektedir. Taraftarların görüşlerinden, yaptıkları olumsuz eylemlerin, suç olduğunun farkında olmadıklarını göstermektedir. Taraftarlar, güvenlik önlemlerinin yetersizliğinden dolayı, alkollü, sinirli ve söven taraftarın, olumsuz futbolcu davranışlarına ve şiddet olaylarına yol açtığı söylenebilir (Bilir ve Avgın, 2017).

Taraftarlar görüşlerine göre; şiddet olaylarının önlenmesi için, taraftar arasında ortak etkinliklerin düzenlenmesi, fairplay ve iyi taraftar bilgilendirme çalışmalarının yapılması, passolig kart sisteminin kaldırılması ve verilen cezaların arttırılmasına vurgu yapmıştır (Bilir ve Avgın, 2017).

Sonuç olarak bu çalışma ile seyircilerin stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerine ilişkin güvenlik algısı araştırılmıştır. Bulgulara göre seyircilerin güvenlik algısı yaşa, cinsiyete, medeni duruma göre farklılaşmamaktadır. Araştırma sonuçlarında her yaşta ve her cinsiyette insanın medeni durumlarına bakılmaksızın güvenlikle algısı benzerlik göstermektedir. Ancak eğitim durumlarına baktığımızda araştırmaya katılan seyircilerin eğitim durumlarına göre güvenlik algısının farklılaştığı görülmektedir. Eğitim durumu arttıkça güvenlik algısının arttığı

görülmektedir. Bununla birlikte maça gitme sıklığının da güvenlik algısını farklılaştırdığı görülmüştür. Maça sık gidenlerin seyrek gidenlere oranla stadyumlarda alınan güvenlik önlemlerine ilişkin algısının daha yüksek olduğu, seyrek gidenlerin ise stadyumlarda güvenlik algısının daha az olduğu görülmüştür.

Katılımcıların verdiği yanıtlar doğrultusunda stadyumlardaki müsabakalara katılma düzeyinin alınan güvenlik önlemleri ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle ankete katkı sağlayan seyircilerin, stadyumlarda kendilerini güvende hissettikleri sonucuna varıldığını söylemek mümkün olabilmektedir.

KAYNAKÇA

1. Alpar, R. (2006). *Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, s:302
2. Bahçeşehir Üniversitesi ve City Security Group (CSG), (2013). Stadyum Güvenliği Araştırması, İstanbul
3. Bilir P., Avgın A. (2017) Ceza Alan Futbol Taraftarlarının Şiddete Yönelik Davranışlarının İncelenmesi: Adana İli Örneği, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*2017;8(3) 232-251
4. Basım, N.H. ve Arğan, M. (2009). *Spor Yönetimi*, Ankara, Detay Yayıncılık., s:5
5. Donuk B., Şenduran F.S. (2017) *Futbolun Anatomisi* , (2.Basım) Ötüken Neşriyat, İstanbul, ss.39-40
6. Donuk B.,(2008) *Etkin Spor Yönetim Modelleri* , Ötüken Neşriyat, İstanbul, ss.110-111
7. Donuk B.,(2016) *Spor Yönetim Sanatı* , Ötüken Neşriyat, İstanbul, ss.110-111
8. Dursun, Y. (2011). Ankara Üniversitesi Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, Güz, sayı:12, s.1-18
9. Gürbüz, S., Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (5.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
10. Hazar, A. (2007). *Spor ve Turizm*, Ankara, Detay Yayıncılık, s:20
11. <http://www.nigde.gov.tr/spor>, Erişim tarihi:01.05.2015
12. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414-6.htm> Erişim tarihi: 16.05.2016 Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, 2011
13. Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (15. Baskı). Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
14. Kayış, A. (2009), *Güvenirlilik Analizi* (Editör Şeref Kalaycı). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (4. Baskı).Ankara, Asil Yayın Dağıtım. s:405
15. Konter, E. (2006). Sporda Karşılaşma Psikolojisi, Nobel Yayın Dağıtım. s:16
16. Şahin, H.M. (2003). *Sporda Şiddet ve Saldırganlık*, Ankara, Nobel Dağıtım, s:50-52
17. Şahin, M. (2003). Gaziantep Futbol Takımı Taraftarlarının Şiddet Ve Saldırganlık Olaylarına Bakış Açılarının Sosyolojik Ve Psikolojik Boyutu Üzerine Bir Araştırma, Gaziantep, Gaziantep Spor Kulübü Eğitim Yayınları, Yayın No:6.
18. Taştan, Ş. (2009). Futbol Taraftarlığı ve Şiddet Olgusu, Mersin, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, s:77
19. Taştan, Ş. (2016). Stadyumlarda Alınan Güvenlik Önlemlerine İlişkin Seyirci Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, Niğde Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, Cilt:10 Sayı:3
20. Türk Dil Kurumu (TDK) (B.T.). Erişim 05.10.2019, (http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51c4193281b9c6.28209814)
21. Türkiye Futbol Federasyonu Stadyum ve Güvenlik Talimatı, 2009 Erişim.16.08.2013, (www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Stadyum-ve-Guvenlik-Komitesi-Talimati.pdf)
22. Türksoy A. (2010). Futbolda Liderlik ve Antrenörlük, Ankara, Nobel Dağıtım ve Yayıncılık, s:110
23. Yetim, A.A. (2011). *Sosyoloji ve Spor*, Ankara, Berikan Yayınevi, s:164

24. Yetim, A.A. ve Cengiz, R. (2010). *İletişim ve Spor*, Ankara, Berikan Yayınevi, s:124